

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
GEOGRAFIA URBANA

Coordinació: Jordi Domingo

Any acadèmic 2014-15

Informació general de l'assignatura

Denominació	GEOGRAFIA URBANA
Codi	101729
Semestre d'impartició	1r Q Avaluació Continuada
Caràcter	Optativa
Nombre de crèdits ECTS	6
Crèdits teòrics	0
Crèdits pràctics	0
Coordinació	Jordi Domingo
Departament/s	Geografia i Sociologia
Modalitat	Presencial
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Català
Grau/Màster	Grau en Treball Social

Jordi Domingo

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Conèixer i comprendre els elements que configuren l'espai urbà
- Conèixer i comprendre els processos urbans en el territori
- Conèixer i comprendre els processos de creació i transformació de l'espai urbà
- Conèixer i comprendre la segregació social i econòmica en l'espai urbà
- Conèixer i comprendre diferents contextos culturals que es produeixen en la ciutat.
- Tenir la capacitat d'analitzar l'ús de l'espai i el temps en la vida quotidiana i la seva relació amb l'espai urbà
- Conèixer i analitzar les diferents fonts d'informació per a l'estudi de l'espai urbà
- Aplicar amb eficàcia la lectura i el comentari crític de textos relacionats amb la Geografia Urbana
- Treballar amb eficàcia la lectura i comprensió de textos en llengües estrangeres.
- Resoldre en equip feines d'estudi de continguts.
- Incorporar les innovacions tecnològiques per a realitzar anàlisis de la realitat social
- Incorporar amb sentit crític les observacions i anàlisis de l'entorn socioespacial.

Competències

- Capacitat crítica, d'anàlisi i síntesi
- Comunicació oral i escrita en la llengua materna
- Domini d'una llengua estrangera.
- Utilització de les TIC en el context professional i capacitat de gestió de la informació
- Coneixement d'altres cultures i costums
- Aprenentatge autònom i adaptació a situacions noves
- Afavorir el respecte als drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, a la promoció dels Drets Humans i als valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics
- Conèixer els referents de les ciències humanes i socials que aporten al treball social elements de comprensió de la realitat social.
- Analitzar i avaluar els problemes i necessitats socials presents en la societat.
- Familiaritzar-se amb els nous fenòmens i escenaris en els que es pugui realitzar algun tipus d'intervenció social.
- Utilitzar el coneixement de les millors pràctiques per revisar i actualitzar els propis coneixements.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Tema 1.- La ciutat, una realitat amb passat, present i futur.

Definició del que és urbà. Com s'estudia la ciutat. Fonts d'informació. Breu història de la urbanització.

Tema 2.- Ciutat i territori

El paper de la ciutat en el territori. Interaccions. Ciutat i desenvolupament social.

Tema 3.- Formes i funcions en l'espai urbà

L'espai intern de la ciutat. La construcció i reconstrucció de l'espai urbà. Els plans d'urbanisme. La morfologia urbana. Les funcions urbanes i els espais de la ciutat.

Tema 4.- Convergències i divergències socials en l'espai urbà

La població urbana. Segregació i marginació socials. Elements per a la convivència. Immigració i espai urbà. Problemes urbans.

Tema 5.- La imatge de la ciutat.

Imatges de la ciutat, la seva configuració i les implicacions en l'ús personal i col·lectiu de l'espai urbà. De la ciutat que es vol vendre a la ciutat que realment és?

Eixos metodològics de l'assignatura

Activitats presencials 40%:

- Classes magistrals amb suport de les noves tecnologies
- Anàlisi i discussió de problemes urbans
- Exposicions públiques: teòriques, de treballs individuals o de grup
- Projecte i debats de pel·lícules
- Tutories individuals i grupals

Activitats no presencials 60%:

- Lectura i anàlisi de textos.
- Realització de treballs individuals
- Preparació d'exposicions
- Recerca d'informació bibliogràfica
- Realització de la carpeta d'aprenentatge
- Estudi i preparació d'un examen escrit

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Tema	MODALITAT	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS	TASQUES PROFESSOR/A	TASQUES ALUMNES	% AVALUACIÓ
1 La ciutat, una realitat amb passat, present i futur.	Pres.	Exposició teòrica dels continguts.	Facilitar informació sobre el tema. Despertar esperit crític	Preparació i exposició de continguts. Indicar lectures i orientar a la reflexió	Reflexió sobre els continguts, participació activa mitjançant preguntes a classe	
	Pres.	Debat	Reforçar la capacitat d'argumentació	Dirigir el debat a partir de preguntes i de plantejar supòsits	Participació activa en el debat	15% sobre el total de l'avaluació en l'apartat de referència

Tema	MODALITAT	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS	TASQUES PROFESSOR/A	TASQUES ALUMNES	% AVALUACIÓ
	No pres	Realitzar lectures i elaborar una reflexió escrita	Desenvolupar la capacitat crítica i expositiva a partir de la lectura de documents teòrics	Guiar a través de tutories en petit grup	Treball en petit grup, redactant un text sobre els continguts del tema.	10% sobre el total de l'avaluació de treballs en grup 25% de la coavaluació dels treballs en grup
2 Ciutat i territori	Pres.	Exposició teòrica dels continguts Iniciar sobre un treball amb ús de les TIC	Facilitar informació sobre el tema. Plantejar problemes sobre desigualtats en el món en relació a la ciutat	Preparació i exposició de continguts. Indicar lectures i orientar a la reflexió	Reflexió sobre els continguts, participació activa mitjançant preguntes a classe	
	Pres.	Debat sobre lectures breus	Argumentar sobre fonts d'informació sovint poc utilitzades en relació a la ciutat	Dirigir el debat a partir de preguntes	Participació activa en el debat	20% sobre el total de l'avaluació en l'apartat de referència
	No pres	Realitzar un treball en grup sobre la urbanització de comarques catalanes	Treballar les TIC. Aprofundir sobre la recerca de dades i la reflexió dels resultats	Guiar a través de tutories en petit grup	Utilitzar Internet i fulls de càlcul. Elaborar un petit informe escrit	25% sobre el total de l'avaluació de treballs en grup 25% de la coavaluació dels treballs en grup
3 Formes i funcions en l'espai urbà	Pres.	Exposició teòrica dels continguts Iniciar als alumnes en un treball d'observació	Facilitar informació sobre el tema. Treballar la capacitat d'observació i de reflexió	Preparació i exposició de continguts. Indicar lectures i orientar a la reflexió	Reflexió sobre els continguts, participació activa mitjançant preguntes a classe	
	Pres.	Fòrum sobre imatges urbanes per part dels alumnes i del professor	Reflexions sobre diferents entorns urbans a partir de les formes i de les funcions que s'hi desenvolupen	Preparar el fòrum i el material necessari	Presentar les observacions realitzades mitjançant les TIC	25% sobre el total de l'avaluació en l'apartat de referència 25% de la coavaluació dels treballs en grup

Tema	MODALITAT	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS	TASQUES PROFESSOR/A	TASQUES ALUMNES	% AVALUACIÓ
	No pres	Excursió urbana en petits grups de 2 o 3 persones	Treballar l'habilitat d'observar i analitzar entorns urbans	Guiar a través de tutories en petit grup	Fotografiar entorns urbans amb criteri, omplir un quadre preestablert sobre els continguts de la ciutat	20% sobre el total de l'avaluació de treballs en grup
4 Convergències i divergències socials en l'espai urbà	Pres.	Exposició teòrica dels continguts Guiar als alumnes en un treball d'observació	Facilitar informació sobre el tema. Treballar la capacitat d'observació i de reflexió	Preparació i exposició de continguts. Indicar lectures i orientar a la reflexió	Reflexió sobre els continguts, participació activa mitjançant preguntes a classe	
	Pres.	Exposició i debat sobre lectures, anàlisi de casos	Analitzar la realitat social urbana a partir de l'anàlisi dels contrastos en els elements urbans Treballar la capacitat d'observació i de reflexió	Preparar als alumnes en la realització de l'anàlisi de l'entorn social urbà Tutories en petit grup	Elaborar un informe individual de reflexions a l'entorn de la temàtica tractada	25% sobre el total de l'avaluació en l'apartat de referència
	No pres	Lectures de textos referents al tema Excursió urbana en grups petits	Treballar l'habilitat d'observar i analitzar entorns urbans	Preparar els materials necessaris per a les lectures i l'excursió urbana Guiar a través de tutories en petit grup	Elaborar arguments per a la presentació a classe Observar i analitzar entorns urbans	25% sobre el total de l'avaluació de treballs en grup 25% de la coavaluació dels treballs en grup
5 La imatge de la ciutat.	Pres.	Exposició teòrica dels continguts Guiar als alumnes en un treball d'observació	Facilitar informació sobre el tema. Treballar la capacitat d'observació i de reflexió	Preparació i exposició de continguts. Indicar lectures i orientar a la reflexió	Reflexió sobre els continguts, participació activa mitjançant preguntes a classe	
	Pres.	Activitat de percepció Debat sobre la percepció de l'espai	Contrastar les diferències en la percepció de les persones	Preparar als alumnes en la realització de la percepció de l'entorn social urbà Tutories en petit grup	Realització de pràctiques de percepció a l'aula Argumentar les pròpies visions de l'entorn urbà	15% sobre el total de l'avaluació en l'apartat de referència

Tema	MODALITAT	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS	TASQUES PROFESSOR/A	TASQUES ALUMNES	% AVALUACIÓ
	No pres	Realitzar lectures de contingut teòric	Documentar-se sobre els elements de la percepció	Preparació de les lectures dels alumnes. Tutories individuals o en petit grup	Obtenir informació sobre els continguts del tema Realitzar una reflexió escrita en petit grup	20% sobre el total de l'avaluació de treballs en grup
	Presencial	Avaluació escrita	Valorar els aprenentatges	Avaluar les respostes dels alumnes	Estudiar el material recollit durant el desenvolupament de la matèria	25% sobre el total de l'avaluació
	Presencial	Entrega de la carpeta d'aprenentatge	Valorar la realització de la carpeta	Avaluar els processos d'adquisició de coneixements i de competències	Finalitzar la carpeta d'aprenentatge i preparar-la per a la seva entrega	15% sobre el total de l'avaluació

Sistema d'avaluació

- Coavaluació dels treballs en grup (25%)
- Exposicions orals dels treballs en grup (25%)
- Comentaris i petits treballs individuals (25%)
- Prova escrita (25%)

Per superar la matèria cal superar cadascuna de les parts de l'avaluació.

La assignació de crèdits ECTS es orientativa i es poden produir variacions de fins a un 20%.

Bibliografia i recursos d'informació

- AMERIGO, M. (1995): *Satisfacción residencial. Un análisis psicológico de la vivienda y su entorno*. Alianza Ed. Madrid.
- BAYLLI, A. (1977): *La percepción del espacio urbano*. IEAL. Madrid. 1979
- BEAUJEU-GARNIER, J. (1980): *Geographie urbaine*. Armand Colin. Paris.
- BETTIN, G. (1979): *Los sociólogos de la ciudad*. Ed. Gustavo Gili. Barcelona. 1982
- BOIRA, J. V.; RQUES, P.; SOUTO, X. M. (1994): *Espacio subjetivo y Geografía*. Ed. Nau Llibres. Valencia
- BORJA, J.; CASTELLS, M. (1997): *Local y global. La gestión de las ciudades en la era de la información*. Ed. Taurus. Madrid
- BOSQUE SENDRA, J. CASTRO, C. de; DIAZ, M. A.; ESCOBAR, F. J. (1992): *Prácticas de geografía de la percepción y de la actividad cotidiana*. Oikos Tau. Vilassar de Mar.
- CAPEL, H. (2002): *La morfología de las ciudades*. Ed. El Serbal. Barcelona.
- CARRERAS, C; GARCIA BALLESTEROS, A. (2006): "La geografía urbana" a
- CARRERAS, C. (dir) (1993): *Geografía General dels Països Catalans*. Ed. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. Vol. 4.
- CARRERAS, C. (1988): "Paisaje urbano y novela" en *Estudios Geográficos* nº 191. Madrid. Págs. 165 a 187.
- CARTER, H. (1987): *El estudio de la geografía urbana*. Ed. IEAL. Madrid.
- CASTRO, C. De (1997): *La geografía de la vida cotidiana*. Ed. El Serbal. Barcelona
- CORPAS, Mª C.; GARCÍA, D. (1999): La ciudad y el urbanismo desde una perspectiva de Género: el uso del espacio y el tiempo. UCO. Cordoba
- ESTEBANEZ, J. (1992): "Los espacios urbanos" a PUYOL, R.; ESTEBANEZ, J.;
- GARCIA BALLESTEROS, A. (ed.) (1986): *El uso del espacio en la vida cotidiana*. Ed. UAM. Madrid. (2^a ed. 1994).
-
- GARCIA BALLESTEROS, A.; BOSQUE SENDRA, J. (1989): *El espacio subjetivo de Segovia*. Ed. Universidad Complutense. Madrid.
- GARCIA i ESPUCHE, A. (2009): La Ciutat del Born : economia i vida quotidiana a Barcelona (segles XIV a XVIII) Barcelona : Ajuntament de Barcelona : Museu d'Història de Barcelona, cop.
- GOULD, P.; WHITE, R. (1974): *Mentals Maps*. Routledge. London. 2^a ed. 1986.
- GRUP D'ESTUDIS URBANS (1982): "La imatge de la ciutat de Lleida. Una enquesta a la seva població juvenil" en AA.VV.: *Estudis Urbans a Lleida*. Estudi General de Lleida. Lleida. Págs. 93 a 144
- GUGLER, J. (ed.) (1997): *Cities in the Developing World. Issues, Theory and Policy*. Oxford. University Press. Nueva York
- HALL, P. (1996): *Ciudades del mañana. Historia del urbanismo en el siglo XX*. Ed. El Serbal. Barcelona
- HAGGETT, P. (1988): *Geografía. Una íntesis moderna*. Ed. Omega. Barcelona..
- HARVEY, D. (1973): *Urbanismo y desigualdad social*. Ed. Siglo XXI. Madrid.
- HIERNAUX, D.; LINDON, A.: *Tratado de Geografía Hmana*. Ed. Anthropos. Barcelona
- LYNCH, K.(1960): *La imagen de la ciudad*. Ed. Gustavo Gili. Barcelona, 1998 (3^a ed.).

- MENDEZ, R.: *Geografía Humana*. Ed. Cátedra. Madrid. Pàgs. 357 a 586.
- O'MEARA SHEENAN, M (dir) (2007): L'estat del món. El nostre futur urbà. Informa del World Wacht Institute sobre el progrés cap a una societat sostenible. UNESCO Catalunya. Barcelona .
- PACIONE, M. (2001): *Urban Geography. A global perspective*. Routledge. Londres
- SABATE, A.; RODRIGUEZ, J. M.; DIAZ, M. A. (1995): *Mujeres, espacio y sociedad*. Ed. Síntesis. Madrid.
- SANTOS, M. (1996): *Metamorfosis del espacio habitado*. Oikos Tau. Vilassar de Mar
- SASSEN. S. (2001): *The Global City. New York, London, Tokio*. Princenton University Press. Princenton.
- TELLO, R. (coord.) *Espais públics. Mirades interdisciplinàries*. Ed. Pòrtic Barcelona
- SICA, P. (1970): *La imagen de la ciudad. De Esparta a Las Vegas*. Gustavo Gili. Barcelona 1977.
- SMITH, D. (1994): *Geography and social justice*. Blackwell. Oxford.